

یک نایان آور پیشتر

پاسخ به شبهات افزایش جمعیت و فرزند آوری

سرشناسه	قاسمی، صالح، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	یک نان آور بیشتر: پاسخ به شبهات افزایش جمعیت و فرزندآوری / نویسنده صالح قاسمی.
مشخصات نشر	تهران: خیزش نو، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص.
فروست	جنگ جهانی جمعیت.
شابک	۴-۵-۹۷۹۵۳-۶۰۰-۹۷۸-۹۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۴۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	پاسخ به شبهات افزایش جمعیت و فرزندآوری.
موضوع	جمعیت -- ازدیاد
موضوع	Overpopulation :
موضوع	جمعیت شناسی
موضوع	Demography :
موضوع	جمعیت شناسی -- ایران
موضوع	Demography -- Iran :
موضوع	تنظیم خانواده -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع	Birth control -- Religious aspects -- Islam :
موضوع	سیاست جمعیت
موضوع	Pop. tio policy
رده بندی کنگره	۱۳۹۷: ق ۲۸۷/ HB۸۷۱
رده بندی دیویی	۱۶۰/ ۱۶۰
شماره کتابشناسی ملی	۷۴۵۰۶

یک نان آور بیشتر

پاسخ به شبهات افزایش جمعیت و فرزندآوری

نویسنده: صالح قاسمی

ویراستار: مهدی فرج اللهی

طرح گرافیک: سعید دین پناه

طراح جلد: گرافیک آفاق

صفحه آرایی: زهرا نوری

ناشر: خیزش نو

نوبت چاپ: اول ۱۱-۹۷

شمارگان: ۲۵۰۰ جلد

شابک: ۴-۵-۹۷۹۵۳-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

نشانی: تهران خیابان حافظ پایین تر از طالقانی خیابان رشت پلاک ۶۷

تلفن: ۶۶۹۷۷۵۸۰ (پنج خط) - دورنگار: ۶۶۹۷۷۵۸۱

فصل اول: پاسخ به سؤالات و شبهات اجتماعی

پرسش ۱. مگر مردم موش آزمایشگاهی اند؟

مسئولین یک روز سفارش به کم‌فرزندی کردند و امروز توصیه به فرزندآوری می‌کنند، چه بعدی دارد که فردا دوباره بیایند و بگویند باز هم کنترل کنید. مگر مردم موش آزمایشگاهی هستند؟

پرسش ۲. فرزندآوری، تحجر و بازگشت به گذشته!

آیا بازگشت به سبک زندگی چند دهه گذشته و احیای خانواده‌های با ۶ یا ۷ نفر، فایده و به تبع آن بروز مشکلات عدیده خانوادگی و اجتماعی در شرایط کنونی اقدامی عاقلانه است؟

پرسش ۳. کیفیت یا کمیت جمعیت؟

آیا در این تردیدان هست که یک میلیون نفر انسان مرفه، کیفی و حداکثری بهتر از یکصد میلیون نفرانه آن حداقلی و متوسط است؟

پرسش ۴. فرزندانه مانع به شرف تحصیلی!

چطور ممکن است رسیدن چند فرزند داشته باشند و به فکر تکمیل تحصیلات و پیشرفت موقعیت اجتماعی خودشان نیز باشند؟

پرسش ۵. فرزندآوری، مانع است از فعالیت اجتماعی زنان!

هر اقدامی برای افزایش جمعیت منجر به محدودیت بیشتر زنان و مانع فعالیت و رشد اجتماعی بانوان خواهد شد. آیا ناکارآمدی بانوان از جامعه معقول است؟

پرسش ۶. فرزند بیشتر، فرصت کمتر!

مگر نه اینکه تعداد بیشتر فرزندان باعث کمتر شدن وقت و سلامت والدین می‌شود؟ بدیهی است با این همه مشغله و گرفتاری‌های متعدد در سبک زندگی امروز، فرزندآوری اتلاف وقت است.

پرسش ۷. سالمندی؛ فرصت یا تهدید؟

برخلاف آنچه در مذمت سالمندی گفته می‌شود، پدیده سالمندی عمومی به

معنی انباشت تجربه و تعدد نیروی کارشناس است. آیا نمی توان نتیجه گرفت که سالمندی جامعه بیش از آنکه تهدید باشد فرصت است؟

پرسش ۸. افزایش جمعیت و افزایش ناسازگاری خویشاوندی!

افزایش فرزندان خانوارها، افزایش شبکه خویشاوندی و در نتیجه افزایش روابط، مناقشات و تعارضات را در پی خواهد داشت. با این توضیح آیا افزایش جمعیت از منظر روابط خانوادگی خطایی راهبردی نیست؟

پرسش ۹. افزایش جمعیت، و افزایش بزهکاری!

آیا با وجود این میزان از بزهکاری ها و ناهنجاری های اجتماعی، افزایش جمعیت منجر به افزایش بیشتر بزه و ناهنجاری ها نخواهد شد؟

پرسش ۱۰. دولت، مخالف افزایش جمعیت!

بر اساس روشید نیست که دولت جمهوری اسلامی با سیاست های نوین افزایش جمعیت، همراهی کند و بعضاً مخالفت هم می کنند. با این وجود از عموم مردم چه انتظاری می توان داشت؟

پرسش ۱۱. قانون لازم نیست، فرهنگ سازی کنید!

در حالیکه اغلب کارشناسان بر این اورند که تغییر سبک زندگی اصلی ترین عامل دگرگونی الگوی فرزندآوری خانواده های ایرانی است، آیا بهتر نیست بجای وضع قوانین و مقررات همه قوای نظام بر روی فرهنگ سازی و اقدامات فرهنگی متمرکز شوند؟

پرسش ۱۲. چند بچه کافی است؟

با توجه به نکاتی که درباره نگران کننده بودن تحولات جمعیت ایران اسلامی گفته می شود، سؤال اساسی این است که هر زوج باید چند فرزند داشته باشند که وظایف خود را نسبت به آینده فرزندان و کشورشان انجام داده باشند؟

فصل دوم: پاسخ به پرسش های اقتصادی افزایش جمعیت و فرزندآوری

پرسش ۱۳. فرزندآوری، پس از تأمین آتیه فرزندان!

با توجه به سختی های اقتصادی پیش رو، آیا بهتر نیست که پدر و مادرها پس از

- برآوردن آتیۀ مالی و اقتصادی برای خود و فرزندان شان، برای فرزندآوری بکوشند؟
- ۵۶ پرسش ۱۴. افزایش جمعیت و بحران منابع غذایی!
- با وجود محدودیت منابع غذایی زمین، آیا افزایش جمعیت باعث بروز بحران تامین مواد غذایی و خوراکی در سطح ملی و بین المللی نخواهد شد؟
- ۶۲ پرسش ۱۵. رشد جمعیت و رکود اقتصادی!
- بدیهی است که با رشد جمعیت درآمد سرانه کاهش خواهد یافت که این مسئله به معنی تورم و رکود اقتصادی بیشتر خواهد بود. با این فرض چرا باید به جمعیت را افزایش داد؟
- ۷۴ پرسش ۱۶. افزایش جمعیت و افزایش بیکاری!
- طبیعی است که با افزایش جمعیت، رقابت بین نیروهای آماده به کار افزایش یافته و باعث افزایش نرخ بیکاری خواهد شد. در اینصورت آیا افزایش جمعیت بحران را برطرف می کند؟
- ۷۶ پرسش ۱۷. افزایش جمعیت، تشدید بحران آب و تخریب منابع طبیعی!
- افزایش جمعیت بحران آب، مثل بحران کنونی آب را تشدید می کند. آیا با افزایش جمعیت سیر بیکاری و تخریب منابع طبیعی تشدید نمی شود؟
- ۸۲ پرسش ۱۸. رشد اقتصادی از راه کاهش جمعیت!
- وقتی می بینیم کشورهای غربی با کنترل و کاهش جمعیت خود به توسعه و رشد اقتصادی رسیده اند، پس چرا ما باید دنبال افزایش جمعیت باشیم؟
- ۸۵ پرسش ۱۹. آپارتمان های کنونی و ناتوانی در فرزندآوری!
- با وجود متراژ آپارتمان های کنونی چطور می توان به فرزندآوری و سوم فکر کرد؟
- ۸۶ پرسش ۲۰. اقتصاد، اصلی ترین مانع فرزندآوری!
- با وجود شرایط اقتصادی دشوار کنونی، بهتر نیست بجای مانع فرزندآوری، اقتصاد بیمار کشور اصلاح شود؟ چرا که در صورت افزایش توان اقتصادی مردم خودشان داوطلبانه فرزندآوری خواهند کرد.
- ۹۱ فصل سوم: پاسخ به پرسش ها و گمان های اعتقادی افزایش جمعیت و فرزندآوری

- ۹۲ پرسش ۲۱. فتنه فرزندان!
در حالیکه قرآن کریم با صراحت فرزندان را فتنه می‌نامد، چرا باید ما به دنبال افزایش تعداد فرزندان باشیم؟
- ۹۴ پرسش ۲۲. عیال کمتر، آسایش بیشتر!
حدیث شریف و موثق «عیال کمتر، یکی از دو آسایش است» چگونه با سیاست افزایش جمعیت قابل جمع خواهد بود؟
- ۹۶ پرسش ۲۳. فرزندآوری بیشتر؛ فقر بیشتر!
مگر نه اینکه با وجود یک حقوق ثابت و روزی محدود، وقتی نان خورها بیشتر شود، فقر حتمی خواهد بود. آیا اینطور نیست؟
- ۱۰۰ پرسش ۲۴. نفرین کافران از سوی پیامبر(ص)!
رسول خدا(ص) دشمنان اهل بیت(ع) را به فرزنددار شدن نفرین کرده است. آیا وقاعدار است فرزندان سرت و نگون بختی است؟
- ۱۰۵ فصل چهارم: پاسخ به پرسش‌ها و گمان‌های تربیتی افزایش جمعیت و فرزندآوری
- ۱۰۶ پرسش ۲۵. نخستین گمان مسلمانان، سپس فرزندآوری!
آیا بهتر نیست، زن و شوهر در ابتدا خودشان را تربیت کرده و به بلوغ و تکامل اخلاقی و اجتماعی نائل شوند، آنگاه به فکر فرزندآوری باشند؟
- ۱۰۸ پرسش ۲۶. فرزند کمتر، تربیت بهتر!
بدیهی است که بهتر است فرزندان کمتری داشته باشیم تا با اختصاص وقت و امکانات بیشتر، آنها را بهتر تربیت کنیم؟ چطور می‌توان از بدیهی رانقض کرد؟
- ۱۱۱ پرسش ۲۷. فرزند کمتر، تربیت نسل مؤمن‌تر!
از آنجائیکه ما خانواده معتقدی هستیم و تربیت فرزند صالح برای ما از تعداد فرزندان مهم‌تر است، بهتر نیست برای تربیت نسلی مؤمن و متشروع فرزندان کمتری داشته باشیم؟
- ۱۱۳ پرسش ۲۸. فاصله سنی فرزندان، آسایش بیشتر پدر و مادرها!
فاصله سنی زیاد فرزندان باعث می‌شود، فرزند بزرگتر نقش پدر و مادر فرزند کوچکتر

- ۱۱۶ پرسش ۲۹. فرزند بیشتر، بی کلاسی اجتماعی!
حتی اگر بعضی از خانواده‌ها درصدد فرزندآوری بیشتر باشند، نگاه تحقیرآمیز همگانی، رفتارهای زننده و باور بی کلاسی فرزند زیاد را چه باید کرد؟
- ۱۲۱ فصل پنجم: پاسخ به پرسش‌ها و گمان‌های پزشکی و بهداشتی افزایش جمعیت و فرزندآوری
- ۱۲۲ پرسش ۳۰. فرزندآوری در سنین بالا و خطر مرگ!
وقتی کارشناسان خطر مرگ مادر در بارداری‌های بالای ۳۵ سال را مطرح می‌کنند، اقدام توجیه علمی باید سیاست افزایش جمعیت را تبلیغ کنیم؟
- ۱۲۵ پرسش ۳۱؛ عقیم سازی، آسانتر از فرزندآوری!
باتوجه به مشکلات و هزینه‌های فراوان فرزندآوری، آیا عقیم سازی دائمی (واژکتومی و توکتومی) یا عقیم سازی موقت (لوازم پیشگیری) ارزان تر، آسانتر و سالم تر از بارداری و فرزندآوری نیست؟
- ۱۳۱ پرسش ۳۲. سزارین، پناه‌های محدودتر!
ما می‌دانیم که هر دو سزارین و زایمان، عوارض متعددی بر سلامت و زیبایی زنان خواهد داشت. به این ترتیب آیا طبیعی نیست که بانوان به سزارین، عوارض محدودتر و فرزندآوری کمتر تمایل بیشتری داشته باشند؟
- ۱۳۴ پرسش ۳۳. سقط و رهایی همیشگی!
وقتی زن و شوهر فرزندشان را نمی‌خواهند، چه امکانی دارد هم خودشان را راحت کنند و هم آن بچه ناخوانده را بدون هیچ عوارضی سقط کنند؟
- ۱۳۸ فصل الخطاب: پرسش‌های خداوند از ما
سؤال اول: آیا کسی هست که با ازدواج فقیر شده باشد؟
سؤال دوم: آیا کسی هست که بخاطر فرزندآوری فقیر شده باشد؟
سؤال سوم: آیا در دنیا لذتی بالاتر از به آغوش کشیدن و بوسیدن فرزندان وجود دارد؟
- کتابنامه ۱۴۴

پیش گفتار

با بررری گذرا بر پیشینه تحولات جمعیت در جمهوری اسلامی ایران، پدیده سونامی سال سی و نهمیت، سقوط تاریخی نرخ باروری بانوان ایرانی، تحقق نیافتن نرخ جانشینی، ترکونی هرم سنی جمعیت و درعین حال، ناآگاهی همگانی از بحران قریب الویوم کشور، می توان گفت که باید به دو نکته بنیادین در مسئله جمعیت اشاره جدی و توجه ویژه داشت:

۱. در بروز شرایط نگران کننده کنونی و آینده تاریک جمعیتی نظام اسلامی، خطایی بسیار بزرگ و راهبردی رخ داده است که همه مسئولان رسمی، نهادهای ذی ربط، حوزه های علمیه، دانشگاهیان، و حتی انجمن های عمومی و نخبگان، در این غفلت راهبردی دست داشته اند. در همین باره، مقام معظم رهبری -مدظله- در جایگاه شخصیت نخست سیاسی و مذهبی جهان اسلام و ایران اسلامی می فرمایند:

«یکی از خطاهایی که خود ما کردیم -بنده خودم هم در این خطا سهیمم- این مسئله تحدید نسل از اواسط دهه هفتاد به این طرف باید متوقف می شد البته اولی که سیاست تحدید نسل اتخاذ شد، خوب بود؛ لازم بود؛ لیکن از اواسط دهه هفتاد باید متوقف می شد. این را متوقف نکردیم؛ این اشتباه بود. عرض کردم؛ مسئولان کشور در این اشتباه سهیم اند. خود بنده حقیر هم در این اشتباه سهیمم. این را خدای متعال و تاریخ باید بر ما ببخشد.» (۱۳۹۱/۷/۱۹)

نگارنده در هیچ زمینه دیگری سراغ ندارد که معظم له این طور آشکارا به نادرست بودن تصمیمی اذعان و اعتراف داشته و به خاطر آن خواستار توبه باشند. این روش رویارویی، خود به تنهایی، گویای ارزش بسیار موضوع جمعیت کشور و همین طور شدت کج روی به وجود آمده است. از همین رو، بر همگان فرض است که در اصلاح سیاست نادرست تحدید نسل بکوشند و همه توان خود را برای جبران آسیب های گسترده این تباهکاری آشکار و اصلاح الگوی فراگیر فرزندآوری به کار گیرند.

۲. اکنون کسی پوشیده نیست که با کارهای کارشناسی نشده در سیاست مهار مرید - که بدون رصد و پایش دوره ای و به صورت یک پروژه فراملی با تمام توان، نزدیک به سه ده در کشور به اجرا درآمد - ساختار ارزش گذاری در الگوی فرزندآوری خانوار دچار دگرگونی شد و رویکرد غیرکارشناسانه «فرزند کمتر، زندگی بهتر» را به یک اصل پایدار و جافتاده در فرهنگ خانواده ها مبدل کرد.

بدیهی است جبران گذشت خسارت با تحولات جمعیتی کشور با اقدامات تک بُعدی و سهل انگارانه میسر نخواهد بود، و ضروری است که در کنار اتخاذ سیاست های فراگیر حمایت از خانواد - اعمال مشرق های فرزندآوری و اقدامات فرهنگی و ترویجی، گره های ذهنی و شبهات - رجحان نحوی علمی، مستند و کارشناسانه پاسخ داده شود. در همین باره، از لسان استاد علم انقلاب اسلامی - مدظله - می خوانیم:

«مسئله جمعیت، که به جد هم درباره اش در جامعه بحث و تفکر لازم است، مسئله بسیار مهمی است. بی شک، از نظر سیاست کلی، کشور باید به سمت افزایش جمعیت برود؛ البته به نحو معقول و معتدل. همه اشکالات و ایرادهایی که وارد می شود - که برخی اشکالاتی را هم که مطرح می کنند ما دیده ایم - برطرف شدنی

و پاسخ دادنی است... یعنی همه آن گره‌های ذهنی‌ای که در این زمینه می‌باشد، شما باید باز کنید؛ یعنی شأن شما این است که باید این کار فکری و علمی را بکنید؛ یعنی صرفاً بیان فکر، بیان خواست و حتی شعارهایی در این زمینه نباشد. واقعاً کار بشود؛ کار فکری بشود. عوامل کاهش جمعیت و موجبات افزایش جمعیت به نحو مطلوب و با اعتدال متناسب، درست سنجیده و مطرح بشود [تا] افکار نخبگان اتماع بشوند. در این زمینه، حُب الآن عامه مردم، بعضی‌ها متدین‌اند، بعضی‌ها متعبدند. وقتی گفته می‌شود، می‌روند سراغ باروری بیشتر؛ لیکن نخبگان جامعه باید منع بشوند؛ باید مسئله را قبول کنند. اگر نخبگان قبول کردند، کار سهل می‌شود؛ در فرهنگ سازی آسان می‌شود. در این زمینه‌ها - ان شاء الله - بایستی آقایان تلاش کنند؛ و بعد از این ان شاء الله موفق باشید. (پیام معظم له به همایش ملی تغییرات جمعیتی، ۱۳۹۰/۰۸/۰۶)

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از مهم‌ترین رایج‌ترین گمانه‌ها، پرسش‌ها و گره‌های ذهنی که مانع اصلاح الگوی کنونی سرزندآوری خانواده‌ها می‌شود، و تلاش شده است برای هریک از این شبهات، پاسخی روشن ارائه شود. امید است تلاش حاضر در کنار جلد‌های دیگر مجموعه پژوهشی «جنگ جهانی جمعیت»، در اقناع نخبگان و بازکردن گره‌های ذهنی موجود، مفید باشد. ان شاء الله و مبلغان ارجمند را در رویارویی با پرسش‌ها و گمان‌ها یاری رساند.

صالح تسمی